

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
t.a.v. dhr. H.M. de Jonge
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Datum: 17 maart 2021

Betreft: Aandacht voor Jonge Mantelzorgers in het regeerakkoord

Geachte heer de Jonge,

Ongeveer een kwart van de kinderen en jongeren (≤ 25 jaar) is jonge mantelzorgers.¹ Zij groeien op met iemand in hun directe omgeving met een chronische ziekte, beperking, psychische kwetsbaarheid, verslaving en/of andere ondersteuningsbehoeften. Dat kan een ouder zijn, een broer of zus, maar ook een grootouder of goede buur. Zij helpen bijvoorbeeld mee in de fysieke zorg, met het regelen van de zorg (mentor-, bewindvoerder- en curatortaken) en hebben extra taken in het huishouden. Maar daarnaast maken ze zich op jonge leeftijd ook zorgen; ze missen de nodige zorg en aandacht voor zichzelf en “ervaren een lagere kwaliteit van het leven dan leeftijdsgenoten zonder zorgsituatie in het gezin”.²

Waarom is aandacht voor Jonge Mantelzorg urgent?

Jonge mantelzorgers rapporteren een slechtere gezondheid en meer psychische klachten, zoals emotionele problemen, depressie en angst, dan leeftijdsgenoten zonder zorgsituatie in hun directe omgeving. Zo ervaren jonge mantelzorgers in het onderwijs aanzienlijk meer gevoelens van uitputting en een hogere schooldruk dan klasgenoten zonder zorgsituatie. Mantelzorgende studenten hebben een minder hoog studietempo, halen lagere cijfers en overwegen vaker hun opleiding te staken dan leeftijdsgenoten die niet met zo'n situatie te maken hebben.³ Internationale studies kijken ook naar de risico's van jonge mantelzorg op latere leeftijd en concluderen veelal dat extra zorglast op vroege leeftijd ertoe leidt dat kinderen eerder 'volwassen' worden. Dit heeft niet altijd grotere problemen op latere leeftijd als gevolg, maar onderzoekers zien wel dat deze doelgroep daarop meer kans loopt. Om die reden is het van belang te kijken naar de factoren die van positieve invloed zijn op het beschermen en bevorderen van de mentale en fysieke gezondheid van jonge mantelzorgers in onze samenleving.^{4 5} Jonge mantelzorgers willen dat er sneller ondersteuning voor henzelf beschikbaar is en dat daarbij *samen met hen* gekeken wordt naar wat zij nodig hebben.⁶

Wat willen we bereiken? En wat is hiervoor nodig?

- **Bewustwording bevorderen** over de positie van de jonge mantelzorgers bij alle organisaties en professionals in hun omgeving en bij de doelgroep zelf via landelijke campagnes en regionale activiteiten. Er is meer **integrale aandacht** nodig voor de jnz-doelgroep in de mantelzorgondersteuning, met daarin aandacht voor de posities van de betrokken organisaties en professionals in het professionele en informele netwerk rondom de jonge mantelzorgers. Wie staat waar in de ketenaanpak in de ondersteuning van jonge mantelzorgers? Door de positie

---

¹ De schattingen van het aantal jongeren dat hiermee te maken heeft lopen nogal uiteen, er worden percentages tussen 11% en 37% genoemd. De Roos, S., Bot, S.M. en Boer, de, A. (2013) *Psychisch welbevinden van jongeren met een langdurig ziek gezinslid*, In: *Tijdschrift voor Orthopedagogiek*, jaargang 52 (2013), p.212-223.

² Roos, S., de Tienen, I. van, en Boer, A. de (2020, februari). *Bezorgd naar school. Kwaliteit van leven van scholieren met een langdurig ziek gezinslid*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

³ Boer, A. de, Plaisier, I., en Klerk, M. de (2019, november). *Mantelzorgers in het vizier. Beleidssignalement mantelzorg*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

⁴ Joseph, S., Sempik, J., Leu, A. et al. (2019). *Young Carers Research, Practice and Policy: An Overview and Critical Perspective on Possible Future Directions*. *Adolescent Res Rev* 5, 77–89 (2020).

⁵ Dit sluit aan bij advies 1.2 “organiseer continuïteit van zorg voor jongeren” in: RVS (2021). *Wissels omzetten voor een veerkrachtige samenleving. Vier prioriteiten voor de nieuwe kabinetsperiode*. Den Haag: Raad voor Volksgezondheid & Samenleving.⁶ Kalverboer, M. – de Kinderombudsvrouw (2018, juni). *Hoor je mij wel? Kinderen van ouders met een ziekte, verslaving of beperking*.

⁶ Kalverboer, M. – de Kinderombudsvrouw (2018, juni). *Hoor je mij wel? Kinderen van ouders met een ziekte, verslaving of beperking*.

van en risico's voor deze jonge doelgroep te erkennen, bevorderen we dat jonge mantelzorgers **vroegtijdig gesignaleerd** worden door hun omgeving en -indien nodig- passende ondersteuning ontvangen.

- **Duurzame samenwerking en kennisdeling** tussen organisaties en professionals in het netwerk rondom de jonge mantelzorger in samenspraak en co-creatie met de doelgroep zelf. Lokaal willen we een duurzame samenwerking tussen gemeenten, onderwijs, zorg- en welzijnsorganisaties bevorderen. Landelijk stimuleren we een duurzamere samenwerking tussen de ministeries van VWS en OCW (beleid), en tussen landelijke kennisinstituten en steunpunten m.b.t. mantelzorgondersteuning.
Deze laatstgenoemde samenwerking wordt nu al gevormd in de Strategische Alliantie Jonge Mantelzorg.⁷ Deze landelijke alliantievorming en duurzame samenwerking wordt de komende jaren verder ontwikkeld en verankerd. Waar mogelijk werken we samen met bestaande programma's en netwerken, en verbinden we de relevante beleidsthema's. In [bijlage 1](#) vindt u een overzicht van lopende programma's die aansluiting vinden bij het thema jonge mantelzorg.
- **Inzetten op preventie** via een systeem-breed ondersteuningsaanbod van effectieve interventies en activiteiten voor jonge mantelzorgers. Daarvoor is volgens experts meer maatschappelijke bewustwording, vroegsignalering en integrale samenwerking van professionals in zorg, welzijn en onderwijs belangrijk.^{8,9} Door in te zetten op preventie bestrijden we de gezondheidsrisico's en ontwikkelingsproblematiek van jonge mantelzorgers op de korte en lange termijn, en verhogen we de levenskwaliteit van jonge mantelzorgers; zodat zij zich optimaal ontwikkelen tot veerkrachtige volwassenen die volwaardig kunnen meedraaien in de samenleving. Daarmee wordt bovendien duurdere zorg voor de jnz-doelgroep op latere leeftijd uitgespaard.¹⁰
- **Meer zeggenschap voor jonge mantelzorgers in het zorgtraject.** Zij dragen immers bij aan de instandhouding van een zorgnetwerk rondom de persoon met een zorgbehoefte. In de samenleving wordt er steeds meer een beroep gedaan op het sociale netwerk van mensen. Familie, burens en vrienden kijken waar ze zorg en ondersteuning kunnen bieden, waaronder ook kinderen en jongeren. De formele zorg sluit hierop aan en werkt samen met de informele zorg. We willen inzetten op meer en goede lokale samenwerking tussen gemeenten, professionals, vrijwilligers en de jonge mantelzorgers zelf.
Zo kunnen jonge mantelzorgers -als zij dit willen- betrokken worden bij de indicatiegesprekken voor Wmo-voorzieningen (bijvoorbeeld bij het keukentafelgesprek). Dit is een bestaande taak van (toegangs-professionals van) gemeenten (Nijhof et al., 2017).¹¹
- **De ruimte die de wetgeving biedt moet beter benut worden.** Wij willen een systeem-brede en integrale aanpak bevorderen. Ofwel, expliciet aandacht voor jonge mantelzorg in landelijk en lokaal beleid. Zo kan jnz-ondersteuning ingezet worden vanuit de bestaande wetgeving rondom de opvoeding en gezondheid van kinderen (Jeugdwet) en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Denk hierbij aan het uitbouwen van bestaande ondersteuningsmogelijkheden als cliëntondersteuning en respijtzorg, waarmee ook mantelzorgers jonger dan 18 jaar ondersteund en ontzorgd worden. Gemeenten moeten de taak krijgen om een integrale aanpak voor alle jonge mantelzorgers in beleidsplannen en inkoopvoorwaarden van het sociaal domein te ontwikkelen en te borgen (Jeugd en Wmo). Wanneer bescherming van de jonge mantelzorger nodig is, kan men een beroep doen op de Leerplichtwet, Wet kindbescherming en de meldcode (Kindcheck). De doelgroep van de Kindcheck¹² kan in de

⁷ De volgende organisaties zijn per 1 januari 2020 als kernpartner betrokken bij de Alliantie: JMZ Pro, MantelzorgNL, Vilans, Movisie, Nederlands Jeugdinstituut, Trimbos instituut, Nederlands Centrum Jeugdgezondheid, JMZ Go!, Vanzelfsprekend?! en de Brussen Erbij beweging. De beleidsmedewerker Informele Zorg van het Ministerie van VWS neemt structureel deel aan de alliantieoverleggen. Het netwerk van de kernpartners wordt bij de Alliantie betrokken als zijnde deelpartners in de landelijke samenwerking. Verder vindt er kennisafstemming plaats met het Sociaal Cultureel Planbureau, als zijnde onafhankelijk kennispartner van de Alliantie. <http://www.strategischealliantiejongemantelzorg.nl/>

⁸ Booijsink, M., en Haan, J. de (2020, juni). *Wat werkt bij de ondersteuning van jonge mantelzorgers*. Utrecht: Movisie.

⁹ Dit sluit aan bij advies 2.3 "Maak het mogelijk om het studietempo af te stemmen op taken buiten het onderwijs zoals mantelzorgtaken en ouderschap, met flexibiliteit in beleid omtrent studiefinanciering en studie-uitstel" in: RVS (2021). *Wissels omzetten voor een veerkrachtige samenleving. Vier prioriteiten voor de nieuwe kabinetsperiode*. Den Haag: Raad voor Volksgezondheid & Samenleving.

¹⁰ Ecorys heeft in opdracht van MantelzorgNL een Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse uitgevoerd op het thema mantelzorg door. Uit dit onderzoek blijkt dat de maatschappelijke waarde van mantelzorg wordt ingeschat op 22 miljard euro per jaar. Mantelzorgers goed ondersteunen loont volgens de onderzoekers. Online: [Rapport](#) | [Factsheet](#) | [Nieuwsbericht](#)

¹¹ Op de verbinding tussen informele en formele zorg wordt o.a. ingezet in het programma 'In voor mantelzorg-thuis' en kan breder ingezet worden ten behoeve van de jnz-doelgroep.

¹² Het verplichte gebruik van een meldcode staat in de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. (VWS, [Staatsblad 2013, 142](#)).

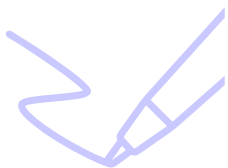
praktijk verbreed worden om alle jonge mantelzorgers te bereiken. Dit wordt dan lokaal belegd en geborgd bij mantelzorg-ondersteunende organisaties en in bestaande samenwerkingsverbanden in zorg, welzijn en onderwijs. In [bijlage 2](#) vindt u een overzicht van beleid, wet- en regelgeving, die indirect jonge mantelzorg ondersteunen.

Wij vragen u onze doelstellingen en aanbevelingen voor de verbetering van de positie van en de ondersteuning voor jonge mantelzorgers mee te nemen in de plannen voor de komende regeringsperiode.

Wij hopen dat jonge mantelzorgers in het nieuwe regeerakkoord de aandacht krijgen die ze verdienen.

Een vergelijkbaar exemplaar van deze lobbybrief versturen we eveneens naar het Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap, de formateur en de politieke partijen. Verder stellen we de brief en het pamflet online ter beschikking voor alle professionals en organisaties die zich regionaal en/of landelijk inzetten voor jonge mantelzorgers.

Met vriendelijke groet,

Michael Buynsters, coördinator Strategische Alliantie Jonge Mantelzorg

Mirjam Diderich, voorzitter bestuur JMZ Pro

Marjet Karssenberg, vertegenwoordiger Klankbordgroep JMZ Pro

Liesbeth Hoogendijk, bestuurder MantelzorgNL

Mirella Minkman, voorzitter raad van bestuur Vilans

Janny Bakker-Klein, voorzitter Raad van Bestuur Movisie

Wesley Elfers, coördinator JMZ Go!

Anjet van Dijken, voorzitter Brussen Erbij Beweging

Thuy-Van Nguyen, coördinator Vanzelfsprekend!? | Platform voor Jonge Mantelzorgers

Strategische Alliantie
JONGE MANTELZORG

Vilans

kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

Bijlagen

Bijlage 1: Verbinding met andere beleidsthema's en programma's	4
Bijlage 2: Beleid, wet- en regelgeving	5
Bijlage 3: Overzicht online bronvermeldingen in de voetnoten	6

Bijlage 1: Verbinding met andere beleidsthema's en programma's

Er is veel kennis en expertise beschikbaar in Nederland en in de EU¹³. Het ontsluiten en beschikbaar stellen van deze kennis kan de impact voor de situatie van jonge mantelzorgers vergroten. Door samenwerking en de juiste verbindingen op landelijk niveau kunnen kennis, onderzoek, beleid en interventies, helpen de ambities van VWS en het volledige jnz-netwerk te realiseren. Daarbij is het van belang aansluiting te vinden bij de reeds lopende programma's waar de jnz-doelgroep onderdeel van uitmaakt. Voorbeelden zijn:

- **Aansluiting Onderwijs-Jeugd (OCW-VWS)** werkt aan de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp op voor kinderen en gezinnen en voor gemeenten, scholen en jeugdhulpinstellingen. Jonge mantelzorgers nemen deel aan het onderwijs en kunnen juist tijdens hun schoolloopbaan ook ondersteuning gebruiken die aansluit bij hun zorgsituatie. Zodoende onderschrijven we het belang van een betere aansluiting tussen onderwijs en jeugd, en willen we het Ministerie van OCW betrekken bij de Alliantie.¹⁴
- **De Gelijke Kansen Alliantie (OCW)**¹⁵ werkt samen met scholen, gemeenten en maatschappelijke partners aan het verbeteren van kansengelijkheid in het onderwijs met aandacht voor thuis, school en de leefomgeving. Jonge mantelzorgers lopen meer kans op vertraging of verlaagde prestaties vanwege hun 'thuisituatie'. Met extra aandacht voor hun leefomgeving, ondersteuning en flexibiliteit in het onderwijs, krijgen ook jonge mantelzorgers een eerlijke kans om op hun niveau deel te nemen aan het onderwijs.
- **Ketenaanpak Depressiepreventie (jonge) Mantelzorgers (VWS)**; de ontwikkeling van de ketenaanpak is onderdeel van het meerjarenprogramma depressiepreventie dat zich richt op verschillende hoogrisicogroepen, waaronder jonge mantelzorgers.¹⁶ Verschillende kernpartners van de Alliantie JNZ nemen reeds deel aan de regiegroep om de positie van jonge mantelzorgers te vertegenwoordigen en mee te denken over depressiepreventie en vroegsignalering voor deze jonge doelgroep.
- **Programma Volwaardig leven (VWS)**; In Nederland hebben ongeveer 2 miljoen mensen een beperking. Daarvan krijgen 130.000 mensen elke dag intensieve zorg. Zij hebben vaak hun hele leven hulp of begeleiding van anderen nodig. Met dit programma wil VWS de gehandicaptenzorg en complexe zorg meer passend maken en beter voorbereiden op de toekomst. Hierin is ook aandacht voor de jnz-doelgroep gericht op het erkennen, herkennen, ondersteunen en ontzorgen van jonge mantelzorgers.
- **Het Landelijk Platform KOPP/KOV (VWS)** richt zich op kinderen van ouders met psychische problemen en/of een verslaving. Het platform bestaat uit ruim 240 leden, waaronder KOPP/KOV-professionals, beleidsmakers, onderzoekers en ervaringsdeskundigen. Het platform bevordert onderlinge uitwisseling van ervaring en kennis, om zo de kwaliteit van het KOPP/KOV aanbod te borgen en te verbeteren. Daarnaast beoogt het platform: een groter bereik, het (beter) bespreekbaar maken van ouderschap in de behandeling van volwassen cliënten, en een sluitende financiering voor de ondersteuning van KOPP/KOV-gezinnen.¹⁷
- **De Kindcheck (VWS)** is onderdeel van de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling¹⁸, die geldt voor professionals werkzaam in de sectoren: gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdhulp en justitie. De Kindcheck heeft als doel meer kinderen in beeld te brengen die risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden. Naast de aandacht voor de KOPP/KOV-kinderen in de Kindcheck, willen wij een verbreding van deze aanpak verkennen, zodat ook onveilige situaties voor bijv. brussen¹⁹ en kinderen van mensen met een ernstige ziekte op tijd gesignaleerd worden.

¹³ Het Europese project Me-We (2018-heden) onderzoekt hoe de veerkracht van jonge mantelzorgers versterkt kan worden. Vilans voert dit uit samen met partners uit tien verschillende landen.

¹⁴ <https://monitoraoj.nl/>

¹⁵ <http://www.gelijke-kansen.nl/>

¹⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2017/02/15/rapport-meerjarenprogramma-depressiepreventie-versie-14-februari-2017>, en <https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/bericht/landelijk-onderzoek-naar-depressiepreventie-en-mentale-gezondheidsbevordering>

¹⁷ <https://www.trimbos.nl/kennis/kopp-kvo>

¹⁸ Het gebruik van een meldcode staat in de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. (VWS, Staatsblad 2013, 142)

¹⁹ Broers en zussen van mensen met een beperking, chronische ziekte, psychische kwetsbaarheid, verslaving en/of andere ondersteuningsbehoeften, o.a. vertegenwoordigd in de landelijke [Brussen Erbij Beweging](#).

Bijlage 2: Beleid, wet- en regelgeving

Nederland heeft geen specifieke wetgeving gericht op JMZ. De ondersteuning van JMZ is in de Nederlandse wetgeving indirect georganiseerd (Hoefman & Van Zoest, 2019)²⁰. Dat betekent dat huidige wet- en regelgeving vooral ingaat op de opvoeding en gezondheid van kinderen. In verschillende wetten zijn de rechten van kinderen vastgelegd met betrekking tot bijvoorbeeld onderwijs en veiligheid.

De volgende wetten ondersteunen indirect JMZ in Nederland (Hoefman & Van Zoest, 2019):

- **Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) 2015:** wet in het kader van zorg en ondersteuning met als doel dat burgers zo lang mogelijk thuis kunnen wonen en participeren in de maatschappij. Het zieke gezinslid wordt ondersteund vanuit de Wmo zodat er minder zorg op de schouders van JMZ komt. Daarnaast zijn gemeenten vanuit de Wmo verantwoordelijk voor het ondersteunen van (jonge) mantelzorgers vanaf 18 jaar.
- **Jeugdwet 2015,** artikel 2.1: wet in het kader van het ondersteunen en beschermen van kinderen en jongeren. Deze wet richt zich op het (vroeg)signaleren en ondersteunen van kinderen en jongeren die hulp nodig hebben.
- **Leerplichtwet 2007,** artikel 4a en 4b: wet voor kinderen/jongeren tot 18 jaar of tot het behalen van een startkwalificatie. Deze wet zorgt dat iedereen verplicht iedereen onderwijs kan volgen.
- **Wet kindbescherming,** artikel 1:254 en 1:278: wet die het mogelijk maakt om in sommige gevallen, als de JMZ in gevaar komt of dreigt te komen, het noodzakelijk is om maatregelen te nemen in het kader van kindbescherming.
- **Wet Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling:** wet voor organisaties in sectoren zoals zorg, onderwijs, kindbescherming, sociaal werk en jeugdzorg die verplicht zijn om een protocol voor huiselijk geweld en kindermishandeling te hebben. Hierbij hoort ook de Kind Check.

Bron: Booijsink, M., en Haan, J. de (2020, juni). *Wat werkt bij de ondersteuning van jonge mantelzorgers*. Utrecht: Movisie, p.32.

---

²⁰ Hoefman, R.J.. & Van Zoest, F. (red.) (2019). *Enabling young carers to pursue their goals in life and reach their full potential – Converting research findings into policy actions. Country Focus: The Netherlands*. Geraadpleegd van: <https://me-we.eu/internal-resources/>

Bijlage 3: Overzicht online bronvermeldingen in de voetnoten

Voetnoot	Hyperlink
1	http://www.100jaarorthopedagogiek.nl/100jaarPDF/PDF/paid/2013meiPsychisch.pdf
2	https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2020/02/12/bezorgd-naar-school
3	https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2019/11/08/mantelzorgers-in-het-vizier
4	https://doi.org/10.1007/s40894-019-00119-9
5	https://www.raadrvs.nl/documenten/publicaties/2021/3/8/wissels-omzetten
6	https://www.dekinderombudsman.nl/publicaties/project-hoor-je-mij-wel
7	http://www.strategischealliantiejongemantelzorg.nl/
8	https://www.movisie.nl/publicatie/wat-werkt-ondersteuning-jonge-mantelzorgers
9	https://www.raadrvs.nl/documenten/publicaties/2021/3/8/wissels-omzetten
10	https://www.ecorys.com/nl/nederland/latest-news/inzicht-waarde-van-mantelzorg-en-maatschappelijke-kosten-en-baten-van
10	https://backend.mantelzorg.nl/app/uploads/2021/03/NL5300-35818-Maatschappelijke-Waarde-Mantelzorg_def.pdf
10	https://backend.mantelzorg.nl/app/uploads/2021/03/MantelzorgNL-factsheet-2021_DEF-HR.pdf
10	https://www.mantelzorg.nl/nieuws/waarde-van-mantelzorg-is-22-miljard-per-jaar/
11	https://www.invoormantelzorg.nl/
12	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2013-142.html
13	https://www.vilans.nl/artikelen/me-we-verbetert-welbevinden-jonge-mantelzorgers
14	https://monitoraoj.nl/
15	http://www.gelijke-kansen.nl/
16	https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2017/02/15/rapport-meerjarenprogramma-depressiepreventie-versie-14-februari-2017
16	https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/bericht/landelijk-onderzoek-naar-depressiepreventie-en-mentale-gezondheidsbevordering
17	https://www.trimbos.nl/kennis/kopp-kvo
18	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2013-142.html
19	https://www.linkedin.com/company/brussen-er-bij/
20	https://me-we.eu/internal-resources/